

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 .
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Közzététel ára 8 fillér.

A gyalázkodó lovagok.

Van egy faj ebben a szép Magyarországon, mely időnként rajokat bocsát ki, hogy a vallási békét hazug jelszavak által a békében élő magyarok között felbontsa, ezáltal a társadalom sebeinek gyógyításától a közfigyelmet teljesen elterelje.

Nekünk nem elegendő hallani és olvasgatni a mi saját gyalázkodó lovagjaink beszédeit, hanem még a főváros is küld egy-egy ilyen alakot, akinek kötelessége mindazt, ami magyar, a földporáig legyalázni, a katolikus hitéletet kipellengérezni és arra törekedni, hogy a keresztény és keresztényen hitfelekezettek és a keresztény társadalom ebben az országban öntudatra ne ébredjen.

Mi akar ez lenni? — azt tudjuk mindnyájan, de legjobban tudják azok, akiknek a népbuítás eszköze, a mérgező pálinka előállítására és kiszolgáltatására megélhetési keresetforrásuk.

A napokban egy ilyen lovag tartott előadást a jelenlevők osztatlan tetszése (?) mellett Nagyváradon, a kereskedők körében.

Ez a lovag előszedte minden eszközt, hogy bebizonyítsa, hogy Magyaror-

szág népe a legelmaradottabb a kultúr népek sorában.

Még szép volt tőle, hogy hazánkat a kultúr népek közzé felvette.

Előbünk állítja példaképpen Angliát és nagy ostentatíóval hirdeti, hogy Magyarországon nincs egészséges, erős polgári osztály, tovább folytatja azzal, hogy itt a birtokarisztokrácia mindent felhasznál, hogy megállítsa a demokráciát, minden olyan intézményt és eszmet, melyet külföldön a fejlődés megakasztására kitaláltak, az országra zudítanak. Így a gazdaszövetkezeteket, a védvámokat, kongregációkat, a militarizmust stb.

Nos, hát ha a külföldön kitalálták, bizonyára volt okuk reá.

A gazdaszövetkezetek a közvetítő vérszopók kezéből verték ki az uzsorát, pedig ezek a szipolyozók nem épen a keresztény társadalomból kerültek ki s a még nem olyan régen volt regálebérlő ugyanazon az uton vagy gyáros lett vagy nagybirtokos.

Példákat kellene talán felsorolnunk?

Az ilyenekkel szemben szükséges a védvám.

A nagy szeszgyárak nemcsak exportálnak, hanem importálnak is.

Olaszország hatalmas piaca volt a szesznek épen úgy, mint hatalmas piaca ez az ország, ahol a városok és falvak bőségesen el vannak látva pálinkával.

A haladás hirdetői, lovagjai, forduljanak oda a saját fajok felé és vágják szemükbe gyárosaiknak, hogy közvetlen okozói a népbuításnak, az erkölcsi zülöttségnek.

Volt itt Magyarországon még nem olyan nagyon régen szépen fejlődni indult kis ipar.

Azoknak az iparosoknak legnagyobb része ma már elment napszámosnak, homok és téglahordónak, kubikosnak, meg tudja a manó, hogy minek.

Elment, mert megélni nem tudott.

Megélni nem tudott pedig azért, mert a magyarországi közvetítő kereskedők, akik bizony nem épen keresztények, rája zudították Bécs, Brünn, Olmütz, Gráz stb. ipari készítményeit és leginkább abból a fajtából, amit póflinak neveznek, nyakába varrták a népnek, akitől a kisiparos élt, ezt az iparcikkömeget potomaron, ezáltal megölték a kisipart.

Ezek az emberek, akik hozzátartozóikat selyembe, bársonyba öltöztetik, éppen nem hazai gyártmányt vesznek, mert az nem schik! hanem a kiuzsorázott nép

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Rákosi Viktor és Gárdonyi Géza ünneplése.

— A Szigligeti Társaság felolvasó ülése. —

Szives-örömet mentünk el vasárnap délelőtt a Szigligeti Társaság felolvasó ülésére, mert tudtuk, hogy ott ma a derűs mosoly, a nevető humor, tősgyökeres, zamatos magyarság tiszta poetikusan hangulata árad felénk.

Rákosi Viktort és Gárdonyi Gézákat mentünk ünnepelni, akik — bizony észre sem vettük — már harminc éve forgatják az írói tollat a kezükben. Es ezért mentünk olyan lelkes örömmel a városháza komoly dísztermébe.

A mindeandapi élet folytonos, lármás idegizgató túlekedésében kifáradt lélek igen-igen szívesen szívja magába azt a lev gőt, amely ennek a két igazi magyar író lelkéből, szelleméből, írásaiból árad felénk. Ereztük, hogy ezek a derűs, mosolygó, egészséges színmagyar írásokra, amelyek még nincsennek átítatva a modern szellemű élet áramlatával, most is szükség van, azok ma is gyönyörködniek, elárasztják a modern élet levegőjében élő emberek lelkét egy kis jóleső, derűs nyugalommal.

Ezt a két író igazán, a lelkéből szereti a

magyar közönség, a lelkéhez, a szívéhez nőttek ezek, nincs intelligens magyar ember, aki ne ismerné, ne szeretné, ne olvasná az ő műveiket.

Legjobban bizonyítja ezt az, hogy bár kint zuhogva zuhogott az eső, az utcán alig járt ember, s a városháza nagyterme mégis színültig megtelt előkelő, intelligens közönséggel. Elegáns, díszes hölgyközönség foglalta el a padsorokat és vidám poezis hangulata áradt szét a komoly közgyűlési teremben.

Rádl Ödön, a Szigligeti Társaság elnöke szép, lelkes szavakkal emlékezett meg a két jubiláns íróról, akinek tiszteletére a felolvasó-ülésre ilyen szépszámu közönség gyűlt össze és megvitotta az ünnepélyt.

Utána Vucskits Jenő a nagyváradai főreáliskola tanára lépett a pódiumra s komoly, élvezetes előadásban méltatta a két jubiláns írókat. Az egész irodalmi tanulmányt a karácsonyi számban fogjuk egész terjedelmében közzéadni, most csak megállapítjuk, hogy ez az irodalmi megemlékezés valóban méltó volt a két jubiláló íróhoz.

Az igazán magas színvonalon álló érdekes tanulmány, mindvégig lekötötte, lebilincselte a hallgatók figyelmét. Nem száraz irodalom történeti fejtegetést adott, hanem igazi méltatást, pompásan sikerült szép színes képet festett a két jubiláns íróról; megérdemelt szinte figye-

lemmel csüggött a szavain minden hallgatója; megismertetett Rákosi Viktor és Gárdonyi Géza írói egyéniségével, kiértett szavaiból, hogy szereti ezt a két magyar írókat, de ez a szeretet nincs az objektív méltatás rovására. A felolvasása végével felugró tapsvihar legzöngéiből biznysága a tanulmány kiválóságának.

Vucskits Jenő szavai után Hunyady József, a Szigligeti színház kiváló művésze Rákosinak, a mi közkedvelt Spuluszunknak olvasta fel két pompás humoros elbeszélését, az egyiknek címe: »Nőm, aki hártázik, a másiké: »Egy szármár története«. Mit mondjunk róluk? A mosolygó arcok, a tapsra összeverődő kezek mutatják, hogy mindenki élvezettel hallgatta a vidám történeteket.

Végül Etsy Emilia a Szigligeti színház kiváló drámai művésznője ült az előadó asztal mellé és Gárdonyi Gézának néhány igénytelenségében is kedves, hangulatos, szép költeményét olvasta fel.

Ezzel a felolvasó ülés véget ért és mi jóleső érzéssel távoztunk, mert egy-két órára az a derűs, tiszta, magyar levegő, amely e két író egyéniségéből áradt felénk, felüdítette, megphentette lelkünket.

Es a modern élet levegőjében élő léleknek is jólesik ezt a tőlünk talán távolabb álló, patinás szűz magyar levegőt beszívni.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel Veiszlovits Lajos.

pénzét elküldik Angliába, Franciaországba, Belgiumba, Bécsbe és a mi embereinknek csak az marad, hogy a kultúrában hátramaradottak.

Hát nézzük ezt a vádat közelebbről. Azok, akik uton-utfélen szemünkbe csapják, hogy elmaradottak vagyunk, nem tekintenek saját házukba és nem veszik észre, hogy ők a kultúra terjedésének legnagyobb akadályai. Nemcsak azért, mert ők terjesztik a népbütítő maszlagot, hanem sok más egyébért is.

A bankok és pénzintézetek az ő kezükben vannak, a bankárok is közülök kerülnek ki, a nagy birtokokat már is összeszedték és mindezzel sehol meg nem mozdulnak a kultúra fejlesztésére, hanem ellenkezőleg:

az arisztokráciát vádolják azzal, hogy a haladásnak kerékkötője, holott rengeteg vagyonuk mellett éppen azok a nem arisztokraták, hanem plutokraták gondolnak a népműveléssel, a haladásal, az iparral, a magyar kereskedelemmel és határozott ellenei a magyar nemzeti kultúrának, — mert az pénzbe kerül.

Igaz, hogy a külföldön a birtok-arisztokrácia együtt izmosodott az ipari és városi polgársággal! — így is volt ez Magyarországon, míg azok nem jöttek elő, kik kifejlesztették a szeszipart abban az irányban, ahol mostan áll és míg az osztrák ipar termékeit reánk zudították és tönkre nem tették vele a mi városi polgárságunkat.

És ez az idő csak is a múlt század közepén kezdődött. Hogy meddig fog tartani? azt megjósolni nem tudjuk.

Ennek a feltárt gyászos helyzetnek azok tapsolhatnak legerősebben, akiket ez a gyalázkodó lovag képviselt.

Hajdan, a mikor Zrínyi Miklós bán ágyut öntetett, reá vésette azt a jelszót, amit mi is iktatunk:

Ne bánts a magyart!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 27.

Elnök **Beöthy Pál.**

Az elnöki előterjesztések után elnök jelent, hogy a belügyi tárca általános vitája a beterjesztett s a Kovácsy Kálmán és Vajda, valamint Mihályi Tivadar által benyújtott határozati javaslatokra nézve a szavazást elrendeli. A többség egyik javaslatát sem fogadta el. Ezután rátért a Ház a javaslat részletes tárgyalására.

Nagy—Budapest.

Szmrecsányi György a törvényhatóságok és községek tételeinél szólal fel s ennek kapcsán megemlíti, hogy a vármegyék közigazgatásának államosítását a leghatározottabban ellenzi. Budapest székesfőváros hazafias gondolkodásáról szólva megemlíti, hogy a város polgársága mindenütt ott volt, ha a nemzet alkotmánya veszélyben forog ott lesz a legelső közt, aki telemelte tiltakozó szavát a hatalom zsarnokságai ellen. Példákkal bizonyítja, hogy például negyvennyolcban is idegen hangzású nevet egyének, mint Rottenbiller főpolgármester volt az első, aki a város követeléseit pártolólággal terjesztette a város tanácsa elé, és a főváros akkori tanácsa szintén magáévá tette a nemzet és a nép követeléseit, tehát a hatalom ellen foglalt állapot az újabb időben azonban észlelhetők, bizonyos azonban, amelyek a fő-

város hazafias gondolkodását megmenteni óhajtják s akik egyben Isten és vállástagadók is. Az egyesületek az egyetem falai között is szedik áldozataikat.

Ilyen a Gallilei kör is, amely kör tagjainak a létszáma több, mint a hazafias és vallásos érzést ápoló és fejlesztő testületek együttvéve. Rátér ezután a főváros törvényhatósága bizottsági tagjainak a választására és kijelenti, hogy törvényhatósági bizottsági tag csak az lehet, akit az Erzsébet- és Terézváros politikusi jónak találunk megválasztatni. Kijelenti továbbá, hogy a bizottsági tagok választásai alkalmával oly egyének is élnek szavazati joggal, akiknek választói joguk egyáltalában nincs. Megemlíti ezután a főváros szénkérdéséről s megemlíti, hogy a nagy és kis szénkezelkedők összeraktak százötvenezer koronát s megvesztegettek ezzel néhány fővárosi bizottsági tagot és ezen tagoknak a főváros törvényhatósági ülésein való felszólalásai fosztották meg a főváros szegényebb népét attól, hogy o'csó szemet kapjanak. Foglalkozik ezután a főváros tisztviselőinek a fizetésével s megemlíti, hogy a főváros vezető tisztviselői olyan magas fizetésben részesülnek, amely egy csöppet sincs arányban az állam többi előkelő pozícióit betöltő hivatalnokainak a fizetésével. (A szónok öt perc szünetet kér, amit az elnök megad.)

Szmrecsányi György a városi vasut részvényeinek eladásáról beszél. Határozati javaslatot nyújt be a főváros adminisztrációjának reformálása végett.

Márkus József Szmrecsányival polemizál. **Héderváry** miniszterelnök elfogadja a Szmrecsányi javaslatát.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Felebbezések a kamarai választások ellen.

Már a választások befejezése után hirtelent, hogy a nagyváradi kereskedelmi és ipar-kamarai választások ellen felebbezéseket adnak be. Különösen a kereskedők hangoztatták ezt mivel a kereskedelmi beltágok választásánál teljesen a reformpárt listája ment keresztül s nemcsak a Csarnok összes jelöltjei, dr **Hoványi Géza** kivételével, elbuktak, hanem kimaradt a megválasztottak közül **Huzella Gyula** is a kamara eddigi elnöke.

Még nem járt le a 15 napi határidő, de már is négy felebbezés érkezett be **Gerő Armin** főkapitányhoz, mint a kamarai választások vezetésével megbízott elnökhöz.

A kereskedők választása ellen két felebbezés érkezett be. Az egyik alá »Több választó polgár« van írva s azt panaszolják általánosságban, hogy a főkapitány mint elnök, nem rendelt ki a választáshoz bizalmi férfiakat.

Ennek a felebbezésnek nem sok eredménye lesz, részben mert tévedésen alapszik, egészben véve pedig azért, mert névtelen.

Eonél figyelemre méltóbb a Kereskedelmi Csarnok felebbezése, amelyet ifj. **Moskovits Mór** és még harminc előkelő kereskedő írt alá.

A felebbezők új választás elrendelését kérik, mert a választási helyiséget nem a választók, hanem a kortések foglalták el s akadályozták a választókat joguk szabadgyakorlatában.

Kifogásolják, hogy az alaprajstromok hiányosak voltak s abba utólag történtek beírások. Többen hamis név alatt szavaztak, amelyet állítólag már ki is derítettek névszerint.

Felemlítik továbbá, hogy különböző részvétársaságoknak nem a vezérgazgatójuk, hanem csak igazgatósági tagjaik szavaztak, anélkül, hogy meghatalmazást mutattak volna fel. A szavazatokat nem az elnök, hanem a reform-

párt emberei számították össze s így az eredmény sem feltétlenül hiteltérdemlő.

Az iparosok részéről szintén két felebbezés érkezett be. Az egyiket **Lebovics Rudolf** adta be, aki a hivatalos listába fel volt véve, de kisebbségben maradt, mert a hivatalos listával szemben egy teljesen hasonló listát csináltak, amelyen **Lebovics** neve helyett más név volt. Emiatt panaszkodik a felebbezés, hogy ezzel a választókat megtévesztették. Ez ugyan nem ok a választás megsemmisítéséhez.

A másik felebbezés alá az van írva: »Több választó«. Ez tehát, mint névtelen, figyelembe sem jöhet.

Hir szerint még újabb felebbezéseket is adnak be a határidő lejártáig.

Katholikus nagygyűlés Győrött.

Az Országos Katholikus Nagygyűlés látása csak akkor lesz igazán nagy és egyetemes, ha az ott felmerült gondolatokat szétvisszük, messze a vidékre. Ez a cél vezette a győri katolikusokat, mikor vasárnap Győr város és Győrmege közönsége részére katolikus nagygyűlést rendeztek.

Megkapó volt az a lelkesedés, amellyel a győriek a gondolatot felkarolták. Vasárnap egész Győr és Győrmege mozgósítva volt. A vidékről zászlók alatt jöttek be a népszövetségi tagok, Győr városának katolikus közönsége pedig társadalmi különbség nélkül ezer számra sietett a kibontott katolikus zászló alá. A Vigadó nagyterme, a hol a gyűlést tartották, kicsinynek bizonyult; összezsúfoltan álltak az emberek egymás mellett, mégis több ezren egyáltalán be sem jutottak.

Impozáns volt a győri katolikus intelligencia részvétele. **Várady L.** Arpád püspök állott a mozaik éleire s körülötte ott láttunk minden katolikus előkelőséget, táblabírókat, törvényszéki bírókat, megyei és városi főtisztviselőket stb. Es ott voltak a nép egyszerű itiai is, a dunántúli katolikus magyarság értelmes, józan képviselői, ott voltak a falvakból, mind egyformán lelkesedve a katolikus eszmékért.

A gyűlést a pápai himnusz után **Biró Elek** min. osztálytanácsos, a Rábaszabályozó Társulat igazgató főmérnöke nyitotta meg, üdvözölte **Várady** püspököt s felkérte őt, mint az égyházmegye főpásztorát az elnöki szék elfoglalására. **Várady L.** Arpád püspök igen szép beszédben vázolta a gyűlés célját, a püspök formás, gondolatokban gazdag beszéde pompásan vezette be a többi előadást. Dr **Krüger** Aladár a szekularizációról és az autonómiairól beszélt; a nagyhatású előadást folyton meg meg szakították a tetszés nyilvánítások, befejezésekor pedig viharos taps és éljenzés volt rá a visszhang. **Millner Antal**, a győri kath. iskolák igazgatója az iskolák vallásos jellegének fentartása mellett tartott szép beszédet, melynek végén üdvözlő táviratot küldötték **Barkóczy Sándor** bárónak. Dr **Bonta** Károly budapesti ügyvéd a szabadkőművességgel és a kongregációkról beszélt nagy hatás mellett. Befejezésül ismét dr **Várady L.** Arpád püspök mondott frappáns záróbeszédet, mire a közönség a **Himnusz** éneklése közben szétoszlott.

Ünnepély közben két balset is történt, egyik, sajnos végzetes volt. **Matusék István** nyugalmazott káptalani gazdaszt hirtelen rosszul lett; egyik jelenlévő pap azonnal provizor deálta s pár perc múlva az öreg ur meghalt egy szomszéd teremben. Egy másik jelenlévő pedig a nagy hőségben elájult. Ennek dacára az ünnepély rendezésénél nem folyt le.

A kint szorultak részére ezalatt **Boros Alán** bencés tanár tartott gyújtó hatású beszédet. Akkor volt azonban a győriek és vidékiek érdeklődése, hogy programmon kívül delután

még egy gyűlést kellett tartani a Kath. Körben, ahol ismét dr Krüger Aladár, dr Bonta Károly és Boros Alán voltak a szónokok azok részére, akik délelőtt egyik szónoklatot sem hallhatták meg a tömeg nagysága miatt.

Dr Krüger Aladár és dr Bonta Károly dr Várady püspöknek voltak szívesen látott vendégei; a püspök egyáltalán az ünnepélyben nemcsak tevékeny részt vett, hanem annak élére is állott s a rendezésbe is befolyt. A fényes siker az ő nevéhez fűződik első sorban, amit kifejezésre is juttatott híveinek állandó lelkes tüntetése. De nagy érdemük van a siker körül Kramolin Viktor ny. főispánnak, Csizmadia ügyvédnek és testvéreinek, Süméghy Ferenc tanárnak stb.

Buza Barna programbeszède. Hosszsupályiban megkezdődött a választási küzdelem, úgy látszik a Justh-párt nem akarja engedni, hogy a választás egyhangú legyen és jelöltet állít B-óthyvel szemben. A jelölt, mint már megirtuk, Buza Barna, aki vasárnap meg is jelent a kerület székhelyén Hosszsupályiban. Buza Barna hívei össze is gyűltek a piacon, azonban oly kevesen voltak, hogy maga a párt vezetősége is meg volt lepődve. A programbeszéd természetesen Beóthy és a munkapárt csépeléséből állott, de még így se ért el hatást. Buza és a pártja egyáltalán nem bíznak a győzelemben. A hangulat most sokkal nyugodtabb, mint a legutóbbi választás alkalmával volt. A polgárság nincs is annyira kitéve a kortések zaklatásának. A közbiztonság és a rend fenntartására tegnap egy század huszár indult Nagyváradról a kerületbe, ezekre azonban, tekintve a hangulatot, egyáltalán nem lesz szükség.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE”

férfi box fűzős, gombos, rendes
vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

cégnél.

13 K 50

13 K 50

Félmillió adóbefizetés. Az adók befizetése az év utolsó negyedében szokatlanul erős. November 15-ig, amikor az egész évi adót be kell fizetni, ha nem akarjuk késedelmi kamattal megoldani az adó különben is magas összegét. Nagyvárad város adópenztárába nov.

hónapban 1-től 15-ig kincstári adóban 269,806 korona 16 fillért, városi adóban pedig 206,383 korona 51 fillért fizettek be, tehát majdnem félmillió koronát izzadt ki Nagyvárad város közönsége a félhónap alatt adóra.

UJDONSÁGOK.

Közművelődési tanfolyam Nagyváradon.

Az Országos Katholikus Szövetség igazgatótanácsa legutóbbi rendes ülésén részt vettek: Giesswein Sándor dr országgyűlési képviselő, prelat, Zinszky János dr ügyvéd, Zsembery István dr ügyvéd, szövetségi alelnökök, Hindy Zoltán szövetségi igazgató, Andor György dr miniszteri tanácsos, Antony Béla dr ügyvéd, Bednárz Róbert cs. és kir. udvari káplán, Bonitz Ferenc sajtótudósító, Erdőssi Károly a Szent István Társulat igazgatója, Ghillány Imre báró országgyűlési képviselő, Hodossy Gida dr megyei főorvos, Kiss János dr egyetemi tanár, prelat, Mihályi Akos dr egyetemi tanár, Párdányi Emil dr orvos, Sággy Gyula dr egyetemi tanár országgyűlési képviselő, Szöke Gyula dr ügyvéd igazgatótanács tagok.

Elnök indítványára Zsembery István dr ügyvivő alelnöknek és Hindy Zoltán igazgatónak ama fáradságtalan tevékenységükért, melylyel a XI. katolikus nagygyűlés páratlan sikerrel előkészítették, jegyzőkönyvi köszönetet mondtak. Ezután tárgyalás alá került az igazgató jelentése, melynek során elhatározták, hogy Budapesten, Aradon, Nagyváradon és Temesvárott a szövetség közművelődési tanfolyamokat rendez, továbbá, hogy Mihályi Akos dr.-nak a nagygyűlésen a katolikus egyetemről tartott előadását előző idevonatkozó előadásaival és cikkeivel együtt a »Katholikus Közöny« külön számként közreadják. Tudomásul vették, hogy a nagygyűlés évkönyve már is sajtó alatt van, s hogy a határozatok végrehajtása megkezdődött. Többek hozzászólása után egyhangulag határozatba ment, hogy a *katholikus autonómia* minél sürgetőbb megvalósítása iránt, az újabb időben érthetetlenül támadt és indokolatlan ellenszenv folytán az eddiginél sokkal erősebb országos mozgalom indíttassék. Végül az új tagok felvételére került a sor, amivel az ülés véget ért.

Ez a hirdás bennünket nagyváradiakat csak örömmel tölthet el. Az Országos Katholikus Szövetség közművelődési tanfolyamai az ország számos városában hozzájárultak már a katolikus öntudat emeléséhez; több előadója éppen Nagyváradról került ki. Most, hogy a tanfolyamot Nagyváradon is megtartják, itt is a legszebb reményekkel tekintünk az előadások elé.

* **Egyházmegyei hírek.** Dr *Satchényi* Miklós megyes püspök *Hobeck* István váradvelencei káplánt selymesilosvai, *Debreceni* Kálmán karkáplánt váradvelencei káplánnak, *Domsinyák* István biharpüspöki-i helyettes lelkészt pedig székesegyházi karkáplánnak nevezte ki.

* **Az Európai Lapszemle** tegnap beadványt intézett Biharvármegye alispánjához, akinek felajánlotta szolgálatait. A lapszemlének abban nyilvánára meg szolgálata, hogy a fővárosi lapokban megjelent minden olyan közleményről, mely Biharvármegyéről, vagy annak alispánjáról szól azonnal értesítene az alispánt E szolgáltatást évi 30 koronát kér a szerkesztőség. Hogy mi szükség van erre, azt alig

tudja valaki és az alispán se fogja igénybe venni a szolgáltatásokat s nem fog előfizetni a lapra.

* **Vetítő est a katolikus körben.** Kedden, azaz ma este fél 6 órakor ismét vetítő-est lesz a katolikus körben. Ezúttal az előadást *Nemethy* Gyula dr, az ismert művészettörténész tartja, a *görög és római művészet*ről.

* **A francia főrabbi és a munkások a kintasított betegápoló nővérek érdekében.** *Moise Netter* a francia zsidóság főrabbija az *Univers Israélite*-ben egy ékesen szóló cikkben kel a szegény betegek ápolójának védelmére. — Konstatálja, hogy a betegápoló apácák kiűzése azt fogja eredményezni, hogy az e felett érzett undor meg fogja teremteni *mindama polgárok egyesülését, akikben még egy csepp jóérzés van* s hogy egyszerű és szerény önteláldozás bármilyen lobogó alatt legyen is s bármily ruhában jelenjék is meg, mindig meg fogja nyerni az embereket. Szinte megható hangon fejezi ki *kódolatát a kis nővéreknek, akik ama kemény megpróbáltatások enyhítésének szentelik magukat, kik nem riadnak vissza a legvisszataszítóbb dologtól sem, hogy megkíséreljék azokat az egzisztenciákat ismét megnyerni az életnek, a jó reménységnek, akik minden szerencsétlenség sulya alatt látszanak görnyedni s akiket mintha minden gonosz és kegyetlen hatalom együttesen akarná dühét kitölteni.* Végül arra szólítja fel az oly nagy és nemes ország kormányát, mint amilyen Franciaország, hogy *ne zavarja termékeny munkálkodásában azt a néhány szent asszonyt, akik a felebaráti szeretettel s az emberi szolidaritást másképp gyakorolják, mint raggogó szóvirágokkal.* Hasonló melegséggel védik a betegápoló apácák ügyét a munkások. Ugyanis a köztársasági kormány már hetek óta izgalomban tartja Páris és egyéb nagyobb városok munkásságát, kiket ingyenes betegápolóiól, az assumpcionista apácáktól akar megfosztani. Levallois külvárosban, hol az izgalom legnagyobb, legutóbb a következő nyomtatványt osztogatták:

Napidij.

Egy napszámos keres naponként 5 frankot. Egy földmunkás megkeres naponként 8 frankot. Egy asztalos keres óránként 22 sous t. Egy pék keres 15 frankot naponként. Egy képviselő keres (!) 41 frankot 50 c. naponként. A társadalmi hágcson fölülről le, mindenkinnek megvan a napibére. Csak az assumpcionista nővéreknek nincs fizetésük, kik a legértékesebb szolgáltatásokat teljesítik a szegényeknek és betegeknek.

Es mit tesz a kormány jutalmazásukra?

Kiüzi őket és kifosztja őket!

Mily gyalázat!

Es mily hitványság!

Ehhez sem kell kommentár.

* **A biharkeresztési szövetkezet építkezése.** A biharkeresztési fogyasztási szövetkezet jelentős munkába fogott bele. Mint tudósítónk jelenti, a szövetkezet igazgatósága megvásárolt egy ócska épületet s annak helyén a községhez méltó vendéglőt fog építeni. Az épületben nyer majd elhelyezést a kaszinó is. A községre, de különösen az oda utazókra jelentős lesz az új épület, mert szálloda is lesz benne, ami eddig Biharkeresztésen nem volt, holott erre nagy szükség lett volna.

* **Szerencsétlenség egy erdőben.** Súlyos szerencsétlenség hírért közli veifunk belényesi tudósítónk. A *mozgói* erdőben egész se-

reg munkás dolgozik, akik a hatalmas szálfák kivágását végzik. E veszélyes munka véres szerencsétlenséggel végződött e hó 23-án. *Duma* Gligor kocsbai lakos vagy öt társával együtt egy óriási fa kivágásával volt elfoglalva. Egyszerre csak a fatörzs egész váratlanul lezuhant és az ott dolgozó *Duma* Gligort leütötte. Súlyos sérüléseivel beszállították a belényesi kórházba, ahol élet és halál között lebeg. Több munkás kisebb sérüléseket szenvedett. Az ügyesség a katasztrófa ügyében megindította a vizsgálatot.

* **Községi tűzoltók Nagyszalontán.** A nagyszalontai önkéntes tűzoltó egyesület megszűnése folytán most a képviselőtestület elhatározta, hogy községi tűzoltóságot fog szervezni. A szervezésről szóló határozatot tegnapküldték be jóváhagyás végett a vármegyére. A szervezés szerint 12 tűzoltója lesz a községnek egy parancsnok fenhatósága alatt.

* **Összeégett kis fiú.** Vasárnap délután borzalmas szerencsétlenség történt Bánlaka községben. Szűcs Mária ottani asszony tüzet rakott a konyhában, aztán átment a szomszédba. Tivadar nevű 4 éves kis fia olyan közel ment a tűzhöz, hogy egy kipattant szikra meggyújtotta a ruháját. Mire az anya a gyermek sikoltozására előjött, a kis Tivadar már teljesen összeégett. Súlyos sebeivel beszállították a nagyváradai gyermekórházba.

* **Meglopta az apját.** A szegedi rendőrség táviratozza, hogy Greszner József 16 éves és Spira Antal 18 éves kereskedelmi iskolai tanulók előbbi mostoha apjától Baumhorn Izidortól egy 23.000 koronán felüli betétet tartalmazó takarekpénztári könyvet elloptak a megszöktek. Greszner József személyleírása: magas termetű, sovány hosszukás arcu, szőke haja, borotvált bajszu; Spira Antal alacsonytermetű, barna göndörhaju, borotvált bajszu. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette. Jókora kezdik a fiatal csemeték.

* **A cséfal járvány.** Mikor a cséfal járványról kapunk tudósítást, oly benyomást keltenek azok, mint mikor nagy tűzvész alkalmával a vészharangok kongának, busan, kétségbeesetten, úgy amint a tűz erősödik vagy szűnni kezd. Itt is szombaton elnémultak a vészharangok és tegnap ismét megkondultak. A községbe megérkezett a belügyminiszter által kiküldött járványorvos dr. *Pogány Béla*. Az új járványorvos nagy eréllyel kezdett neki a veszedelem megfékezésének. Első dolga volt feljárni a községet, mely alkalommal hét újabb megbetegedést talált. Tegnap a multkor jelzett nyolc súlyos beteg közül hárman meghaltak, a többi öt állapota aggasztó. Érdekes megemlíteni, hogy a jelenlegi járványorvos kirendelését mi előzte meg. Tudvalevőleg Cséfalra dr. *Weisz Lipót* küldte ki első ízben a belügyminiszter. *Weisz Lipót* maga ajánlotta fel szolgálatát a vármegyének és mikor kiment Cséfalra, a nagy veszedelemben tehetetlenül, megrémülve állott. Nem tudta megkezdeni működését. Ebben különben nagyban hátráltatta félelme is, mely nála a járvány erős állása folytán lépett fel. Dr. *Weisz* a veszedelmes helyzetben nem volt hajlandó megmaradni, de megkeverte is a megállapított tiszteletdíjat és napidíj fejében 30 koronát kért, melyre a vármegye azzal felelt, hogy felmentette megbízatása alól és a belügyminiszter új járványorvost nevezett ki. Az új járványorvos kinevezési okmányára tegnap érkezett meg a vármegyéhez, az orvos azonban már tegnapelőtt Cséfalán volt és nagy eréllyel dolgozik. A járványorvos nyilatkozata szerint a járvány teljes megszüntetéséhez több hónapi

kitartó munka szükséges, melynek csak úgy lesz eredménye, ha a betegek az orvosi rendelkezés mindenképpen a legszigorúbban alkalmazkodnak.

* **Óriási tűzvész Botfajon.** *Ländler Ignác* és fiai budapesti fakereskedő cégnek tizenkét év óta van telepe és fűrészmalma Botfaj községben. A környék szegény lakosaira ez valóságos áldás, mert a téli munkanélküli időben itt elég jövedelmező foglalkozást találnak. A cég utóbbi időben nagymennyiségű talpfa szállításra kötött szerződést az államvasutakkal. A fát a botfaji telepen dolgozták fel. Most közel 80 ezer darab talpfa állott szállításra készen. A telepen éjjelre csak egy őr maradt. A tisztviselők és a munkások a faluban laktak. Péntek éjjel két óra tájban az őr arra ébredt, hogy a nagy kiterjedésű telep nyugati szélé lángban áll. Azonnal a község felé indult segítségért. A községben már akkor észrevették a hatalmas lánggal égő tüzet. Néhány tisztviselő és egy pár munkás kivonszolta a község primitív fecskendőjét, a tüzet azonban lokalizálni nem lehetett. Rövid idő múlva a fűrészmalom telepe is kigyuladt és reggelre az egész telep, a teljes berendezés elpusztult. A telep biztosítva volt és így a kár, mely közel 220 ezer korona, megtérül.

* **Járványok a megyében.** *Biharszent-telek* községében fellépett a kanyaró, *Margitán* pedig a torokgyík. A veszedelmes járványok megfékezésére végett minden óvintézkedést megtettek az illetékes hatóságok.

* **Marx leánya öngyilkos lett.** Párisból táviratozzák: *Draveilben Lafargue Pál* volt szocialista képviselő és felesége, aki *Marx Károlynak* a leánya, *ciankálival* véget vetettek életüknek. Hátrahagyott levelében *Lafargue* azt írja, hogy feleségével együtt, aki önként követi őt a halálba, megválnak az élettől, hogy elkerülje a *fenyegető paralizist*.

* **Változások a postai kézi darabok kezelésében.** Folyó évi december hó 1-én a kézi darabok kezelésében a következő változások állanak be: 1. Kézi darabként kell kezelni, amennyiben terjedelmükönél vagy súlyuknál fogva betétdarabként nem kezelhetők azokat a csomagokat, melyeknek nyilvánított értéke legalább 100 korona (100 franc, 100 márka; b., a 100 koronánál (100 franc, 100 márka) kisebb értéknyilvánítással feladott azokat a csomagokat, melyek készpénzt, ékszert, zseborát, arany vagy ezüst tárgyat tartalmaznak. Minden egyes kézi darabhoz külön külön szállítólevél állítandó ki. Ez a rendelkezés a hatóságok és a hivatalok által feladott kézi darabokra is kiterjed. A postahivatalok azokat a feladókat, akik kézi darabokat szoktak feladni, e változásokról egyúttal megfelelően tájékoztatják. 2. A kézi darabnak minősülő csomagok az elérhető legnagyobb pontossággal mérlegelendők. A mérlegelés és a súly följegyzése a fölvevő postahivatal dolga akkor is, ha a föladás jegyzékkel történik. A jegyzékkel való föladásnál a fent felsorolt kézi darabok mind a közönséges csomagoktól elkülönítve külön jegyzékbe foglalandók. A fölvevő postahivatalok a jegyzékes feladókat erre külön is figyelmeztetik. Attól a jegyzékes feladótól, aki ehhez többszöri felhívás dacára sem alkalmazkodik, a jegyzékkel való feladás kedvezménye megvonható. A kincstári hivataloknál a feladóknak a kézi és betét darabok feladására végett közvetlenül az ezeket a küldeményeket (s a pénzesleveleket) fölvevő tisztviselőnél kell megjelenni s ez a tisztviselő gondoskodik a kézi és a betét darabok mérlegeléséről és fölsereléséről. Nagyvárad, 1911. november 23. A m. kir. posta és távirat-igazgatóság vezetője helyett: *Ujfalussy*, posta-és távirat tanácsos.

* **Tűz a Külvárosban.** Vasárnap délután nagy riadalmat keltett Külvárosban a tűz, amely az egész városrészt veszedelemmel fenyegette. Az Aradi uton kigyuladt a „Két huszár”-hoz címzett kocsmá és szállóhely hatalmas istállója. A nagy istállót a vidékiek használják, mikor az állatvásárra bejönnek s állataikat itt helyezik el. Tegnapelőtt is mintegy negyven darab lovat és szarvasmarhát szállásoltak be a tegnapi vásárra felhajtott állatokból. Az állatok gazdái is rendszerint az istállóban, állataik mellett szoktak éjjelre meghuzódni. Vasárnap este 6 óra tájban csaptak ki a lángok a hosszú istálló deszka tetőzetén. A tűzoltóság csakhamar ott termett *Grácsner Lajos* tűzoltóparancsnok vezetése alatt s nagy erőfeszítéssel megmentették a szomszédos házakat, az istállót azonban már nem tudták megmenteni s az teljesen leégett. Az állatokat mind kimentették az istállóból. A tüzet valószínűleg valamelyik vásáros vigyázatlansága okozta. A kár 10.000 korona.

* **A Ceres díj kiírása** ügyében a pályázati bíróság Bécsben már egybegyűlt és a sok 1000 pályázat áttekintésével foglalkozik. Hess Adolf tanár ur, cs. kir. igazgató és az iparisok legfőbb szakfelügyelője oly szíves volt a pályázati bíróság elnökségét elvállalni, amelyhez kivételeg *Richter Lotti* kisasszony, egy ismert szakácskönyv szerzője valamint előjárónője egy engedélyezett főiskolának, *Powondra J. Jean*, Ausztria szakács egyesületének az elnöke, *Räber György*, hirdetési szakértő, Berlin, *Kunze József*, az assigi *Schicht György* r.-t. meghatalmazottja, *Wenzl Camillo*, az assigi *Schicht György* r.-t. propaganda osztályának vezetője is tartozik. A 30.000 koronás Ceresdíjkiírásra vonatkozó pályázatok beküldési határideje tudvalevőleg 1911. december 1-éig lett meghosszabbítva.

* **Megcsipte a rendőrség.** Néhány héttel ezelőtt több panasz érkezett a rendőrségre, hogy nyitott ablakon keresztül ismeretlen tettes párnákat lopkodott ki. Ily nemű lopások november elején, a költözködés alkalmával fordultak elő legnagyobb mértékben. A folyamatba tett nyomozat megállapította, hogy a szenvedélyes párnatolvaj *Szállás János* nagyváradai születésű 39 éves, foglalkozás nélküli mérsáros segéd, ki több rendbeli párna lopást ismer be. A rendőrség letartóztatta s megindította ellene a bűnvádi eljárást.

x **Intelligens urinő, házvezetőnői állást keres, magános urhoz vagy papi házhoz helyben vagy vidéken. Czim: Nagyvárad, Pál-utca 24. szám**

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáru. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

x **Csillár és fémáru gyártási telep: Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556.** Készítik a legizlesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petróleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF**. 33

x **Október havában megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatványszámot. Benkő Artur. Telefon 870.**

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezhethet be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltnének. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házába, az Orsolya zárda templomával szemben.

Rimanóczy műbutorgyár.

Állandó bútorkiállítás.

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

TELEFON: 796.

Költségvetés díjtalan.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZZÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl

törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT

és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT folyósítat.

SZINHÁZ.

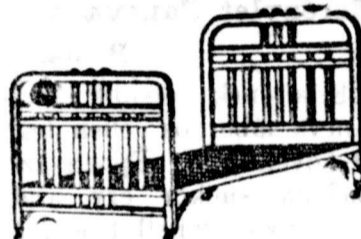
Heti műsor:

Kedd: Hamlet.
Szerda: A papa (bemutató).
Csütörtök: A papa.
Péntek: A papa.
Szombat: Annuska (Hegedüs Cornél fellépéssel).
Vasárnap délután: Theodore és társa, este: Kis gróf (operett újonság).

A papa szerdán este kerül színpadra elsőrangú szereposztásban, pazar kiállítással, csütörtökön és pénteken is ez a darab megy bérletben.

Hamlet. Ma este újból Shakespeare világszép tragédiáját, a Hamlet-et játsszák bérletben a repiz nagyszerű szereposztásában, Tóth Elekkel a címszerepben.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székényág 3 matracal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekág 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

IRODALOM.

Az *Élet* november 26-iki száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Bali Mihály zvara. — II. Rákóczi Ferencről. Pethő Sándor. — A tartalékos. Liticeo. — Szalonképes oroszánok. — A papné. (Regény.) Nitsch Arpád. — Ta-Tsing-Lu-Li. Dr. László Zoltán. — Hogyha u olsót út majd a nagy óra. (Költemény.) Harangi László. — Az Istók András keresztje. Anka János. — Rembrandt városa. Özv. Báthory Nándorné. — Kertünk. Móra Ferenc. — Aforizmak. — A kihuzott regiszter. — Színház. — Zene. — Mozgóképek. Szerkesztői üzenetek. Az *Élet* pompás illusztrációkkal tekint jelenik meg. Ára negyedévenként 5 korona. Megrendelhető Budapest, Damjanich-utca 50. sz.

A *Vasárnapi Ujság* idei karácsonyi albuma, mely mint minden előfizetőnek járó ajándék, kiállításának díszével és tartalmának gazdagságával szenzációja lesz a karácsonyi könyvpiacnak, már erősen készül. Egyik érdekessége lesz Móric Zsigmond szindarabja, az Aranyos öregek, melyet most ednek elő a vigaszvári Móricz-matinén, Blahánéval a főszerepben. A *Vasárnapi Ujság* november 26-iki száma különben a megszokott gazdag tartalommal és fényes kiállításban jelent meg. Lévy József miskolci ünneplése, tripoliszi harctéri képek, az operaház újonságai, a hágai békepalota, a reimsi hadi repülőversenyek, a most lebontott marosvásárhelyi híres kut, aktuális arcképek adják a képek tárgyait. Szépirodalmi olvasmányok: Bársony István tárcája a madrászatról, Katka Margit regénye, Lenkei Henrik és Majthényi György versei, Atherton angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: Schöpflin Aladár cikke Lévy Józsefről, cikk és kép egy kirabolható pénzszekrényről, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A *Vasárnapi Ujság* előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a *Vasárnapi Ujság* kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.)

ZENE.

Pablo Casals. Ma este tartja meg egyetlen hangversenyét a Kereskedelmi Csarnok nagytermében Pablo Casals, aki szombaton este játszott a fővárosban másodszer őríasi közönség előtt. Hangversenyéről a legnagyobb elragadtatással ír valamennyi ujság. A világhírű művész Nagyváradon ugyanazzal a műsorral lép fel, amellyel a fővárosban ilyen őríasi sikert aratott. A zongorakíséretet Diez Oszkár látja el. A hangverseny pontban fél 9 órakor kezdődik s a rendezőség kéri a közönséget, hogy pontosan jelenjék meg, mert az egyes számok alatt az ajtókat bezárják.

MULATSÁG.

Teasur. Sikertelt teasurt rendezett vasárnap délután az *Israelita Nőegylet* a Kereskedelmi Csarnokban. Ez volt a nőegylet első teasurja a szezonban. A fesztelen mulatságon, mely késő estig tartott, igen sokan vettek részt.

Igazságszolgáltatás.

Verekedő legények. Furta községben ez év július 11-én Szilágyi Mihály ottani 50 éves grzdaembert Veres Imre fiatal legény Fodor Imre társával megtámadta a falu határában és verekedés közben úgy hasbaszurta, hogy Szilágyi rövid idő múlva meghalt. Veres Imre, akinek Szilágyi sógora volt, valami örökség miatt haragudott az öreg emberre s este az alkalmat, hogy bosszuját kiöltthesse rajta. Július 11-én már a korcsmában ki akart kezdeni vele, azonban akkor nem került verkedésre a dolog. Este azonban Veres, Fodor cimborájával megleszte Szilágyi Mihályt, nekítámadt és a verekedés hevében megszurta. Ma kezdődött ez ügyben az esküdtszéki tárgyalás. Egész sereg tanuvár kihallgatásra, úgy hogy ítélet csak holnapra várható.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.
Üvegcsiszoló és tükör árugyár.
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezések
készítésére, művészes és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

Borszéki
GYÓGYÉSZÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

Főraktár: IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégnél.
Telefon 253.

Kapható minden nagyobb fűszer-
üzletben és vendéglőben.

TÁVIRATOK.

A családi pótlék.

Budapest, nov. 27.

(Saj. tud.) A kormány javaslata szerint a tisztviselői családi pótlék egy gyermek után évi 200, két gyermek után évi 400 és 3 gyermek után évi 600 korona lesz. Az egy gyermekkel bíró és nem tisztviselői rangban lévő alkalmazottak évi 100 két gyermek után évi 200, és 3 gyermek után évi 300 korona pótléket kapnak. A segélyt a kormány rendkívüli esetekre való tekintettel még a tél folyamán folyósítani fogja.

Szociálisták a háború ellen.

Róma, nov. 27.

Csunya botrány volt a városi közgyűlésen. Alig nyitotta meg az ülést Nathan polgármester, szót kért Seta szociálista városi képviselő, hogy a háború ellen tiltakozzon, de a polgármester nem engedte beszélni. Erre felugráltak a szociálista községi képviselők, ököllel fenyegették a polgármestert, de Nathan határozatlan maradt, s berekesztette az ülést. A szociálisták lármásan követelték, hogy folytassák a közgyűlést, éltették a torradalmat, s egyre kiabáltak: Le a háborúval! Pusztuljon a kormány! A tüntetésből végül dulakodás és verekezés lett.

Nagy olasz győzelem.

Róma, nov. 27.

A Stefani-ügynökség jelenti Tripoliszból tegnapi kelettel. Csapatunk délkeleti frontjának ma reggel megkezdett előnyomulása minden ponton nagy sikerrel járt és az ellenségnek megerősített állásából való visszavonulásával végződött. Egész napon át tartott a harc és katonáink a legnagyobb bátorságot, erélyességet és szívósságot tanusították. Döntő jelentősége van ennek a harcnak, melyben maga Caneva tábornok is részt vett. Házról-házra, sánctól-sántra kellett kiszorítani az ellenséget. A tüzéség, gyálogság, egy bersagnieri ezred és műszaki katonaság vettek részt a tegnapi előnyomulásban.

Nem bántják a Dardanellákat.

Konstantinápoly, nov. 27.

A kormány azt az értesítést kapta, hogy Olaszország csakugyan lemond a Dardanellák blokádjáról. A hír nagy meglepetést keltett.

Konstantinápoly, nov. 27.

A porta értesítette a nagyhatalmakat, hogy a Dardanellákban kénytelen lesz aknákat elhelyezni, miért Olaszországot teszi felelőssé.

Négymillió lopás a törököknél.

Konstantinápoly, nov. 27.

A pénzügyminiszterium pénztárából elloptak négymillió koronát.

Merénylet Caneva ellen.

Róma, nov. 27.

Az Eclairnek jelentik Tripoliszból, hogy Caneva tábornok ellen tegnap merényletet követtek el. Éppen az előőrseket inspicálta, amikor egy arab házból őt revolvergolyó süvített teléje. Nyomban katonák kutatták át a házakat és elfogtak hat arabot, akik a lövéseket tették. Az olaszok kivégezték őket.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amalia. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

25

A gyümölcsös kofák is haza mentek; ugyan melyik gyermeknek is jutott volna észébe ilyen estén elhagyni a meleg, száraz szobát, hogy magának drága filléreim a sár- és hóvízzel való küzdelem árán szerezzem néhány almát?

Még a koldusok és csavargók is barlangjaikba vonultak. Egyetlen kutya sem volt látható az utcákon; egyetlen macska sem mászkált az ereszek csatornájában. Röviden minden, saját akaratával és ezen akaratot végrehajtani bíró képességgel felruházott teremtmény, — bocsánat, hogy e kifejezést a macskára és kutyára is alkalmazzuk, — földel alá igyekezett jutni, hogy az idő viszontagságai ellen védve legyen.

De mégis találkozott ember a városban, aki vagy más nézetben volt, vagy nem birt saját akaratát, vagy talán nem cs-lekedhetett saját akaratát szerint. A József-város egyik nagy háza előtt egy hintó állt; a befogott lovak vastag, gyapju pokrócokkal voltak betakarva, a kocsis úgy bebukolva, hogy alig volt felismerhető és mégis úgy látszott, ember és állat csak

nehezen tudnak a zord idővel dacolni. A ház előtt, folytonosan türelmetlen dobogás, rázás, horkolás és félig elfojtott szitkok hallatszottak.

Néha úgy látszott, hogy a kocsis már nem bírja elviselni a nedvesség és hidegben való tétlen várakozást, a kétségbeesés önkényes cselekedetre látszott őt felbátorítani: a feszülő gyepőlőszárat megereszté, könnyedén lovaira ült és megindult.

Ige sokszor megtette már ezt az este, de soha sem ment tovább a legközelebbi ház kapujánál; itt ismét egész erejével a gyepőlőbe kapaszkodott s hátralépni kényszeríté a lovakat, míg nem a hintó ismét birtokosnője ajtaja előtt állt, hol most a várakozás, dobogás, horkolás és szitkozódás újra kezdődött.

Főn, gazdagon berendezett szobáiban időzött az úrnő s még eddig azt sem határozta el, vajjon egyáltalán fogja-e használni hintóját ez este.

Íróasztalánál ült és kényelmesen töltött be néhány iv. levélpapírt olvashatlan sorokkal. A másik szobában, mely egy nyitva álló kettős ajtó által volt az elsővel összekötve, dolgozott fiatal társalkodónője.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

Határidők zárlata:

Aprilisi buza (1912)	— — —	11:80
Októberi buza	— — —	11:69
Áprilisi rozs	— — —	10:31
Októberi zab	— — —	9:64
Áprilisi zab	— — —	9:78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtisztelendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

Aszódi Mihály

Sas-palota Kossuth-utcai cukorka- és csemege nagyáruházának:

jelentése Karácsonyra

olcsó gyári árakkal,

mint tudnivaló dolog, Aszódi-cég országra ismert és egyik a legnagyobb, úgy árban, mint választékban mélyen tisztelt vevő közönség figyelmébe ajánlható cikkek: Szalon cukrok kilója 2 koronától. Mesés csillár-dolgok 6 fillértől. Csokoládé alakok 6 fillértől. Megehető finom karamellek 2 fillértől. Díszdobozok, Bonbonok 50 fillértől. Remek játékok finom Bonbonok töltve 20 fillértől kezdve beszerezhetők.

Egyedüli lerakat. Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

Aszódi Mihály

Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

Gyermekkedvence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal rendelkezik.

„Mesés”

czipők láthatók a

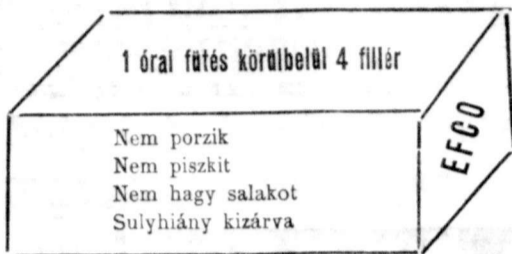
Moskovits anatómiai cipőgyár

Bémer-téri

fióküzletének kirakataiban.

EFCO

Porosz-szalon készítettégl a
a legkiválóbb
fűtőanyag

1 órai fűtés körülbelül 4 fillér

Nem porzik
Nem piszkít
Nem hagy salakot
Súlyhiány kizárva

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája
Szacsavay-utca 81. sz. Telefon 323.
Vidéki megrendelést pontosan eszközöl

Legolcsóbb forrás!

Divatos

kézimunkák

kézimunka anyagbeszerzéséhez

KÉPES ETELKA

himző előnyomda üzlete

Kossuth Lajos-utcán,

hol monogramok, színes és fehérhimzés, fehérneműek, Zugblousok készítése a legszebben eszközöltetnek.

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Formára és tartósságra felülmulhatatlanok

a MOSKOVITS anatómiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyváradfi fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazár-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa

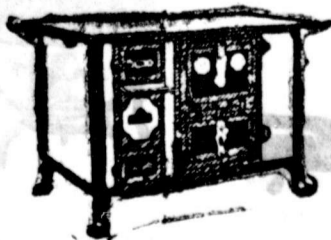
czipő és csizmagyár részvénytársaság.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takarék tüzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A VILÁG LEGJOBB TEÁI

Az angol király szállítói.
Különlegesség:
„Kingdom Blend“
Az angol király five o'clock teája.

UNITED KINGDOM
TEA COMPANY
LONDON EC

A valesi herceg szállítói.
Az „U. K.“ teák
módfelett kiadásak és
zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

KAJÁRI ÖDÖN

ELECTROTECHNIKAI VÁLLALATA

NAGYVÁRAD
BEÖTHY ÖDÖN U. 46

Készít villamos világítási és erőátviteli,
valamint csengő és házi telefon berendezéseket. A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák 2 korona 30 fillérért kaphatók.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Léva-palota.

<table border="0"> <tr><td>1 üveg Odol</td><td>74 kr.</td></tr> <tr><td>1 > francia szájviz</td><td>25 ></td></tr> <tr><td>1 > száj szagfoglaló</td><td>50 ></td></tr> <tr><td>1 tubus dr Heyder fogorém</td><td>50 ></td></tr> <tr><td>8 > Thymol</td><td>20 ></td></tr> <tr><td>1 > Stomatol</td><td>20 ></td></tr> <tr><td>1 > tégely Odontin fogpaszta</td><td>55 ></td></tr> <tr><td>1 drb Odontin betét</td><td>25 ></td></tr> <tr><td>1 üveg Picavan</td><td>98 ></td></tr> <tr><td>1 üveg Bay Rum</td><td>35 ></td></tr> <tr><td>1 > Jera violette brillantin</td><td>80 ></td></tr> <tr><td>1 > francia brillantin</td><td>15, 22, 35 ></td></tr> <tr><td>1 > folyékony brillantin</td><td>50 ></td></tr> <tr><td>1 > valódi dió olaj</td><td>15 ></td></tr> <tr><td>1 > > > kivonat</td><td>75 ></td></tr> <tr><td>1 drb bajuszkötő</td><td>15, 20 85 ></td></tr> </table>	1 üveg Odol	74 kr.	1 > francia szájviz	25 >	1 > száj szagfoglaló	50 >	1 tubus dr Heyder fogorém	50 >	8 > Thymol	20 >	1 > Stomatol	20 >	1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 drb Odontin betét	25 >	1 üveg Picavan	98 >	1 üveg Bay Rum	35 >	1 > Jera violette brillantin	80 >	1 > francia brillantin	15, 22, 35 >	1 > folyékony brillantin	50 >	1 > valódi dió olaj	15 >	1 > > > kivonat	75 >	1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >	<table border="0"> <tr><td>1 üveg Kerpel kézfimomító</td><td>88 kr.</td></tr> <tr><td>1 tégely Margit krém</td><td>40 ></td></tr> <tr><td>1 > Diana krém</td><td>65 ></td></tr> <tr><td>1 drb Dianna szappan</td><td>65 ></td></tr> <tr><td>1 dob Lickner puder</td><td>38 ></td></tr> <tr><td>1 > amerikai porcellán puder</td><td>1 frt 20 ></td></tr> <tr><td>1 üveg amerikai petrol</td><td>50 ></td></tr> <tr><td>1 > Emke hajszesz hajhullás ellen</td><td>1 frt ></td></tr> <tr><td>1 fekete champos</td><td>12 ></td></tr> <tr><td>1 rud rozsa Glycerin szappan</td><td>20 ></td></tr> <tr><td>8 drb francia ibolya szappan</td><td>50 ></td></tr> <tr><td>1 > Kiehlhauser ibolya glicerín szappan</td><td>28 ></td></tr> <tr><td>1 > Speick szappan</td><td>28 ></td></tr> <tr><td>1 > Windsor szappan</td><td>88 ></td></tr> <tr><td>1 tubus kaloderma</td><td>28 ></td></tr> <tr><td>1 > Beloderma kézfimomító</td><td>20 ></td></tr> <tr><td>1 üvegtégely tejorém</td><td>20 ></td></tr> </table>	1 üveg Kerpel kézfimomító	88 kr.	1 tégely Margit krém	40 >	1 > Diana krém	65 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dob Lickner puder	38 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >	1 fekete champos	12 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > Kiehlhauser ibolya glicerín szappan	28 >	1 > Speick szappan	28 >	1 > Windsor szappan	88 >	1 tubus kaloderma	28 >	1 > Beloderma kézfimomító	20 >	1 üvegtégely tejorém	20 >	<p style="text-align: right;">Figyeljen az árakra.</p> <table border="0"> <tr><td>1 csomag eredeti Gillette kés</td><td>1 frt 35 kr</td></tr> <tr><td>1 Gillette utánzatú borotva készülék</td><td>1 > 50 ></td></tr> <tr><td>1 valódi serte hajkefe</td><td>70 ></td></tr> <tr><td>1 dublé bajuszkéfe</td><td>20 ></td></tr> <tr><td>1 valódi serte ruhakefe</td><td>45 ></td></tr> <tr><td>1 körömkéfe</td><td>05 ></td></tr> <tr><td>1 surolókefe óriási</td><td>20 ></td></tr> <tr><td>1 surolókefe kisebb</td><td>10 ></td></tr> <tr><td>12 drb Royal angol cipő orém</td><td>96 ></td></tr> <tr><td>1 drb cipőorém-kefe kenőkefével</td><td>70 ></td></tr> <tr><td>1 > cipőfényesítő flanel</td><td>20 ></td></tr> <tr><td>1 > Jurigatem Zománc</td><td>80 ></td></tr> <tr><td>1 mtr vörös gumicső</td><td>60 ></td></tr> <tr><td>Egynegyed Ko Bronz watta</td><td>85 ></td></tr> </table>	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 > 50 >	1 valódi serte hajkefe	70 >	1 dublé bajuszkéfe	20 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >	1 körömkéfe	05 >	1 surolókefe óriási	20 >	1 surolókefe kisebb	10 >	12 drb Royal angol cipő orém	96 >	1 drb cipőorém-kefe kenőkefével	70 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >	1 > Jurigatem Zománc	80 >	1 mtr vörös gumicső	60 >	Egynegyed Ko Bronz watta	85 >
1 üveg Odol	74 kr.																																																																																															
1 > francia szájviz	25 >																																																																																															
1 > száj szagfoglaló	50 >																																																																																															
1 tubus dr Heyder fogorém	50 >																																																																																															
8 > Thymol	20 >																																																																																															
1 > Stomatol	20 >																																																																																															
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >																																																																																															
1 drb Odontin betét	25 >																																																																																															
1 üveg Picavan	98 >																																																																																															
1 üveg Bay Rum	35 >																																																																																															
1 > Jera violette brillantin	80 >																																																																																															
1 > francia brillantin	15, 22, 35 >																																																																																															
1 > folyékony brillantin	50 >																																																																																															
1 > valódi dió olaj	15 >																																																																																															
1 > > > kivonat	75 >																																																																																															
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >																																																																																															
1 üveg Kerpel kézfimomító	88 kr.																																																																																															
1 tégely Margit krém	40 >																																																																																															
1 > Diana krém	65 >																																																																																															
1 drb Dianna szappan	65 >																																																																																															
1 dob Lickner puder	38 >																																																																																															
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >																																																																																															
1 üveg amerikai petrol	50 >																																																																																															
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >																																																																																															
1 fekete champos	12 >																																																																																															
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >																																																																																															
8 drb francia ibolya szappan	50 >																																																																																															
1 > Kiehlhauser ibolya glicerín szappan	28 >																																																																																															
1 > Speick szappan	28 >																																																																																															
1 > Windsor szappan	88 >																																																																																															
1 tubus kaloderma	28 >																																																																																															
1 > Beloderma kézfimomító	20 >																																																																																															
1 üvegtégely tejorém	20 >																																																																																															
1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr																																																																																															
1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 > 50 >																																																																																															
1 valódi serte hajkefe	70 >																																																																																															
1 dublé bajuszkéfe	20 >																																																																																															
1 valódi serte ruhakefe	45 >																																																																																															
1 körömkéfe	05 >																																																																																															
1 surolókefe óriási	20 >																																																																																															
1 surolókefe kisebb	10 >																																																																																															
12 drb Royal angol cipő orém	96 >																																																																																															
1 drb cipőorém-kefe kenőkefével	70 >																																																																																															
1 > cipőfényesítő flanel	20 >																																																																																															
1 > Jurigatem Zománc	80 >																																																																																															
1 mtr vörös gumicső	60 >																																																																																															
Egynegyed Ko Bronz watta	85 >																																																																																															

Gummi agylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellenőrzése, ha személyesen meg nem győződik az áráról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóci-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.

Ruszt László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.